

Nr. 258 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** mei 2017
Uitgave van Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl Web
www.afrikaeuropanetwerk.nl

Inkomenskloof Afrika hindert economische ontwikkeling

Er heerst grote ongelijkheid in Afrika. Dat is een hindernis voor ontwikkeling, aldus Oxfam Int. bij de start van het Wereld Economisch Forum (WEF) over Afrika.

Afrikaanse leiders moeten werken aan een meer ‘humane economie’ om armoede en ongelijkheid te bestrijden, zegt Oxfam in het rapport *Starting with People*. Uit gegevens over topinkomens van het Brookings Institute blijkt dat zeven van de twintig landen waar de ongelijkheid het grootst is, Afrikaans zijn: Swaziland staat bovenaan, gevolgd door Nigeria.

Tientallen jaar van groei hebben vooral de welvarende elite rijker gemaakt, terwijl voor gewone Afrikanen weinig veranderde. Een gevolg is dat de armoede in Afrika langzamer afneemt dan in andere regio’s in de wereld. Vooral vrouwen, jongeren en kinderen voelen daar de pijn van. In het middeninkomen land Nigeria gaan bijvoorbeeld 10 miljoen kinderen niet naar school, en één op de vijf haalt zijn of haar vijfde verjaardag niet.

“Ongelijkheid verdeelt samenlevingen en miskent het potentieel van miljoenen mensen”, zegt Winnie Byanyima, directeur van Oxfam. “Afrika moet stoppen het falende beleid in Europa en Amerika te kopiëren en een nieuw economisch model ontwikkelen dat werkt voor alle Afrikanen, niet alleen voor een paar rijken.”

In het Oxfam-rapport wordt uiteengezet hoe een beleid gevoerd kan worden “dat werkt voor iedereen.” Hiervoor moet geïnvesteerd worden in activiteiten die mensen helpen in hun levensonderhoud te voorzien, met name in de landbouw en de verwerkende industrie. Afrika importeert momenteel een derde van zijn verwerkte voedingsmiddelen, veel meer dan Azië of Latijns-Amerika. Businessmodellen die hun winsten delen met werknemers en de maatschappij als geheel, moeten gekoesterd worden. Het gaat dan om bijvoorbeeld coöperaties of sociale ondernemingen. Verder moeten rijken een eerlijk deel belasting betalen. Afrikaanse landen lopen jaarlijks miljarden dollars mis aan belastingontwijking en al te genereuze belastingvoordelen. Ook zouden landen de druk moeten weerstaan om het onderwijs te privatiseren en moeten investeren in openbare diensten – in het bijzonder gezondheidszorg en onderwijs. (Bron: IPS, 4/5/2017)

Drie maal zoveel extreme stormen in Sahel

In de voorbije 35 jaar is het aantal extreme stormen in de West-Afrikaanse Sahel verdrievoudigd. De oorzaak daarvan is de klimaatverandering.

De stormen in de Sahel behoren tot de meest explosieve ter wereld. Ze vormen wolken tot 16 kilometer boven de grond. De stortbuien die ze creëren veroorzaken vaak overstromingen. De frequentie van stormen neemt snel toe. In 2009 maakte een van die stortbuien 150.000 mensen dakloos in Ouagadougou, de hoofdstad van Burkina Faso.

Een team van internationale wetenschappers onder leiding van het Britse *Centre for Ecology & Hydrology* (CEH) is tot de conclusie gekomen dat de toename van de stormen te maken heeft met de stijgende temperatuur boven de Sahara, de uitgestrekte woestijn ten noorden van de Sahel. Dit zet de klimaatmechanismen in de regio op scherp, waardoor het aantal stormen in de meer zuidelijk gelegen Sahel toeneemt. Christopher Taylor van het CEH zegt verrast te zijn door de snelheid van de evolutie. “Van de klimaatverandering werd verwacht dat ze tot meer intense stormen zou leiden, maar we zijn geschokt door de snelheid waarmee deze veranderingen plaatsvinden in deze Afrikaanse regio”, zegt Taylor.

“Het aantal overstromingen is vervijfvoudigd, van 1,1 overstroming per jaar tussen 1986 en 2005, tot 5 overstromingen per jaar tussen 2006 en 2016”, zegt Abdoulaye Diarra, hoofdonderzoeker aan het *International Institute for Water and Environmental Engineering* in Ouagadougou. “De schade is meestal groter in verstedelijkt gebied, waar het water niet makkelijk weg kan. De overstroming van 2009 bracht grote schade toe in de hoofdstad. Meer dan de helft van de stad, inclusief het grootste ziekenhuis, liepen toen onder.” (Bron: IPS, 29/4/2017)

De Nijl wordt nog veel grilliger

De Nijl heeft al duizenden jaren de reputatie onvoorspelbaar te zijn. Nu blijkt uit een studie van het gerenommeerde Massachusetts Institute of Technology (MIT) dat die variatie nog zal toenemen, mede door de klimaatverandering.

Wetenschappers van het instituut doen al jaren onderzoek naar accurate modellen om de variaties van de rivier te voorspellen. Dat wordt steeds belangrijker, want de bevolking in de Nijldelta zal naar verwachting verdubbelen tegen 2050, tot bijna 1 miljard. De nieuwe MIT-studie, gepubliceerd in *Nature Climate Change*, voorspelt dat de variabiliteit enorm zal toenemen. Dat is vooral het gevolg van het steeds intensere klimaatfenomeen El Niño. El Niño heeft grote invloed op de neerslag in de Ethiopische hooglanden en het oosten van het Nijlbecken. Die regio's leveren zo'n 80 procent van het watervolume van de Nijl.

Voor hun analyse gingen de wetenschappers uit van een ‘*business as usual*-scenario’, waarbij geen grote uitstootreductie wordt bereikt. In dat geval zouden de veranderende neerslagpatronen het jaarlijkse debiet van de Nijl (debiet is een natuurkundige grootheid voor een doorstromend medium uitgedrukt als de hoeveelheid van een vloeistof per tijdseenheid) met 10 tot 15 procent doen toenemen. Hoewel het debiet dus vaak groter zal zijn, met overstromingen tot gevolg, zal dit in andere jaren worden gevolgd door droogte.

De nieuwe analyse kan van groot belang zijn voor regionale strategieën op lange termijn zoals de locatie van nieuwe dammen en het beheer van bestaande stuwdammen zoals de *Grand Ethiopian Renaissance Dam*, de grootste in Afrika die momenteel gebouwd wordt op de grens tussen Ethiopië en Soedan.

De wetenschappers wijzen er op dat het niet louter om voorspellingen gaat: de voorbije twee jaar was het patroon al zichtbaar. In 2015 leidde een intense El Niño tot droogte in de Nijlbecken, terwijl de La Niña die erop volgde in 2016 tot grote overstromingen leidde. “Het is niet abstract”, zegt Elfatih Eltahir, hoogleraar Hydrologie en Klimaat. “Het gebeurt nu al.” (Bron: IPS, 28/4/2017)